

УДК 378: 81'243

ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МЕНЕДЖЕРІВ-ЕКОНОМІСТІВ ФАХОВОЇ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

Самсоненко Н. І., к. філол. наук, кафедра педагогіки, іноземної філології та перекладу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна,

Гончарова О. М. кафедра педагогіки, іноземної філології та перекладу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — У тезах розглянуто використання інтерактивних технологій під час навчання менеджерів-економістів фахової лексики у всіх видах іншомовної мовленнєвої діяльності.

Ключові слова — технології інтерактивного навчання, іншомовна комунікативна компетенція.

В умовах розширення міжнародних економічних і культурних зв'язків першочергового значення набуває питання підготовки фахівців, здатних ефективно реалізувати процес співробітництва України з Європою і всім світом. Нагальною є потреба здійснення якісної іншомовної підготовки майбутніх фахівців, з менеджменту зокрема. У контексті навчання іноземної мови студентів-управлінців актуальним завданням є оволодіння ними знаннями фахової терміносистеми та набуття вмінь використовувати професійну лексику для виконання навчальних професійно орієнтованих завдань, що спрямовані на формування навичок спілкування у виробничих ситуаціях. Використання інтерактивних технологій навчання, які мають широкий спектр дидактичних можливостей, є одним з ефективних засобів оптимізації процесу оволодіння фаховою іншомовною лексикою, що сприяє формуванню у майбутніх менеджерів іншомовної комунікативної компетенції.

У сучасній дидактиці існують різні визначення технологій інтерактивного навчання, подане психолого-педагогічне

обґрунтування їх застосування та виокремлені типові види інтерактивних навчальних діяльностей [2]. Технологія інтерактивного навчання завжди спирається на сумісне виконання учасниками навчального процесу проблемних професійно-орієнтованих завдань, що робить їхню комунікативну взаємодію значущою у професійному сенсі й вмотивованою. У процесі іншомовної комунікативної діяльності парні та групові форми роботи, а саме: ділові й рольові ігри, групові дискусії, круглі столи, тренінги, проекти та ін., розвивають вміння студентів-управлінців аргументувати свою точку зору під час вирішення певної виробничої проблеми, вдосконалюють вміння інтерпретувати факти та прогнозувати розвиток подальших подій, вміння оцінювати ситуацію та приймати управлінське рішення. Виконання проблемних професійно-спрямованих завдань активізує у мовленні студентів фахову лексику, що робить іншомовне спілкування предметним та внутрішньо вмотивованим. Інтерактивне навчання сприяє актуалізації професійних знань та вмінь студентів-управлінців, формує їхню здатність адаптуватись у нових умовах, мислити інноваційно та діяти ініціативно. Так, вивчення фахової іншомовної лексики за допомогою різних видів інтерактивної діяльності сприяє удосконаленню й професійної компетенції менеджерів-економістів.

З метою забезпечення повноцінної підготовки фахівців з менеджменту до здійснення комунікації у професійній діяльності технологія інтерактивного

навчання іншомовної фахової лексики має застосовуватись у всіх видах мовленнєвої діяльності, а саме: у читанні, аудіюванні, говорінні, у писемному мовленні. Використання можливостей технологій інтерактивного навчання фахової лексики у читанні фахової літератури є засобом навчання та отримання інформації. Студентам-управлінцям сьогодні все частіше необхідні вміння швидко знайти, прочитати й опрацювати потрібну інформацію за фахом іноземною мовою через зростаючу глобалізацію світу.

Під час читання інтерактивність полягає у встановленні порозуміння між читачем та автором автентичного фахового тексту, у формуванні спільного словника автора і читача шляхом опрацювання фахової лексики [1]. Інтерактивний формат роботи під час читання передбачає складання лексичної карти тексту, застосування мозкової атаки з метою виділення ключових слів та їхнього тлумачення, розвиток мовної здогадки на матеріалі інтернаціональної лексики чи на основі аналізу елементів словотворення, прогнозування змісту тексту за назвою чи малюнками та інше. Виконання некомунікативних вправ у парах або мінігрупах на підстановку, тлумачення та осмислення понять, пошук відповідних дефініцій сприяє семантизації та первинному закріпленню фахового лексичного матеріалу. Інтерактивний формат роботи під час оволодіння професійною лексикою на початковому етапі читання фахових текстів сприяє полегшенню її розуміння та запам'ятовування, а також забезпечує студентів необхідним лексичним матеріалом для подальшого використання у власних висловлюваннях у професійній сфері.

Аудіювання текстів за фахом є ще одним видом рецептивної мовленнєвої діяльності, що передбачає використання інтерактивного формату під час попереднього оволодіння студентами фаховою лексикою. Відомо, що застосування аудіо та відеоматеріалів у навчальному процесі є мотивуючим елементом, який сприяє створенню сприятливої психологічної атмосфери на

заняттях з іноземної мови. Саме рівень мовної підготовки студентів та складність автентичних аудіо та відеоматеріалів зумовлюють види і кількість вправ, що готують студентів до сприймання цих аудіо та відеоматеріалів. Інтерактивними є вправи на прогнозування змісту аудіо чи відеоматеріалу за назвою у групі, під час мозкового штурму на знаходження асоціацій на задану тему, на семантизацію нової фахової лексики, ідентифікацію лексем у процесі прослуховування чи перегляду певних епізодів. Семантизацію нової фахової лексики можна проводити шляхом аналізу словотворчих елементів (*manage – management – managerial*), розгляду синонімічних чи антонімічних лексем (*hire – recruit, profit – loss*), аналізу термінологічних словосполучень, значення одного з елементів у яких уже відоме або є інтернаціональним (*financial liabilities – фінансові зобов'язання*), розшифровки аббревіатур чи скорочень (*HQ – headquarters, ad – advertisement*). Інтерактивна робота з фаховою лексикою на етапі, що передуює прослуховуванню іншомовного аудіоматеріалу або перегляду відеоматеріалу, забезпечує відповідну й позитивну реакцію студентів на них та є засобом мотивації активної роботи.

Під час навчання говоріння, що є продуктивним видом мовленнєвої діяльності, також доцільно використовувати технологію інтерактивного навчання іншомовної фахової лексики. Наприклад, під час проведення ділових ігор, що є максимально наближеними до реальних умов професійної діяльності, опрацювання фахової лексики сприяє не тільки збагаченню активного словника, але й актуалізації фахових знань та удосконаленню професійних навичок майбутніх менеджерів-економістів. Вибір відповідних комунікативним намірам мовних засобів, фахових лексем зокрема, їхнє коректне граматичне й фонетичне вживання є запорукою продуктивного спілкування на фахові теми під час проведення ділових зустрічей, переговорів, презентацій або телефонних розмов [4].

Семантизація нової фахової лексики може проводитись на початковому етапі ділової ігри під час надання інструкцій викладачем шляхом звертання уваги на нові лексеми та їх повторення, за допомогою контекстуальної здогадки, чи подання їх тлумачень. Після цього нова фахова лексика закріплюється у процесі виконання вправ на створення лексичних схем до теми ділової гри, на відбір відповідних мовленнєвих кліше з фаховою лексикою, що будуть використані під час побудови власних висловлювань у діловій грі. Такий вид роботи може проводитись у парах чи групах, або колективно та мати характер змагання [3]. Створення передумови для активного використання фахової лексики у різних видах навчальної діяльності, що є сутністю технології інтерактивного навчання, сприяє формуванню як іншомовної лексичної компетенції, так і професійної.

Під час виконання письмових завдань на складання глосарію до теми, що вивчається, на написання анотацій до фахових текстів, на реферування, складання схем чи діаграм також застосовується технологія інтерактивного навчання студентів фахової лексики. Згадані вище види роботи сприяють актуалізації та засвоєнню нової лексики за фахом, а також дозволяють перевірити рівень оволодіння студентами цією лексикою та вміння використовувати її у писемному мовленні. Ефективною технологією інтерактивного навчання фахової лексики, що потребує не тільки оволодіння певними мовними засобами, але й вміннями творчо застосовувати мовний матеріал, є проектна робота студентів із фаховою літературою із подальшим її реферуванням та усною презентацією опрацьованого матеріалу. Проектна робота, що спрямована на розвиток іншомовних мовленнєвих навичок, розвиток аналітичного та творчого мислення, обґрунтування власної думки з використанням у писемному мовленні фахової лексики, може виконуватись у мінігрупах або самостійно та сприяє формуванню професійної компетенції

менеджерів-економістів. Виконуючи проекту роботу студенти-управлінці взаємодіють між собою та з викладачем, використовують допоміжну літературу та інтернет ресурси, що мотивує їхню пізнавальну активність, сприяє організації ефективної роботи з вивчення фахової лексики та формуванню іншомовної комунікативної компетенції, що є професійно-спрямованою.

Використання інтерактивних технологій під час навчання менеджерів-економістів фахової лексики у всіх видах іншомовної мовленнєвої діяльності мотивує студентів до розвитку не тільки іншомовної комунікативної компетенції, але й до професійного становлення та зростання.

Список використаної літератури

1. Баранова Г.В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ: Монографія / Г.В. Баранова. – К.: Фірма «ІНККОС», 2005. – 315 с.
2. Кашлев С.С. Интерактивные методы обучения педагогике: учеб. пособие / С.С. Кашлев. – Минск: Высш.шк., 2004. – 176 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни "Методика проведення рольових та ділових ігор у навчанні іноземних мов" для курсів підвищення методичної та педагогічної кваліфікації викладачів іноземних мов / О.Б. Гарнопольський. – Дніпропетровськ: Видавництво ДУЕП, 2003. – 28 с.
4. Личко Л.Я. Формування у майбутніх менеджерів-економістів англomовної професійно-спрямованої компетенції в говорінні: Автореф. дис... канд. пед. н.: 13.00.02: «Теорія і методика навчання: германські мови» / КНЛУ / Л.Я. Личко. – К., 2009, - 24 с.

Автори

Самсоненко Наталія Ігорівна, к.філол.наук, старший викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (e-mail: samsonenko.nataliia@gmail.com).

Гончарова Оксана Миколаївна, аспірант, викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (e-mail: ohoncharova17@ukr.net).

Тези доповіді надійшли 22 січня 2019 року.

Опубліковано в авторській редакції.